

عنوان مقاله:

تحلیل آماری - همدیدی تاریخ اولین بارش مؤثر در غرب و شمال غرب ایران

محل انتشار:

جغرافیا و پایداری محیط، دوره 10، شماره 2 (سال: 1399)

تعداد صفحات اصل مقاله: 19

نویسندگان:

مصطفی کریمی - گروه جغرافیای طبیعی، دانشکده جغرافیا، دانشگاه تهران، تهران، ایران

ایوب جعفری - گروه جغرافیای طبیعی، دانشکده جغرافیا، دانشگاه تهران، تهران، ایران

امیر بنی عامریان - گروه جغرافیای طبیعی، دانشکده جغرافیا، دانشگاه تهران، تهران، ایران

سیف اله کاکي - گروه جغرافیای طبیعی، دانشکده جغرافیا، دانشگاه تهران، تهران، ایران

خلاصه مقاله:

یکی از مهم‌ترین مباحث درباره بارش و کشت گندم دیم، تاریخ رخداد اولین بارش مؤثر یا به عبارتی بارشی است که بتواند رطوبت خاک را به‌منظور کاشت فراهم سازد. پژوهش حاضر باهدف مطالعه تغییرپذیری و روند احتمالی در تاریخ اولین بارش مؤثر و شرایط همدید منجر به رخداد آن در شمال غرب و غرب ایران انجام شده است. به این منظور، داده‌های بارش ایستگاه‌های منطقه از سازمان هواشناسی کشور گرفته شد. ابتدا اولین بارش یک یا دو روز متوالی حداقل 5 میلی‌متر همراه با رخداد بارشی دیگر با فاصله زمانی کمتر از ده روز، به‌عنوان اولین بارش مؤثر انتخاب شد. در گام بعد، با استفاده از آزمون من-کندال و شیب‌خط روند در تاریخ رخداد اولین بارش مؤثر در منطقه بررسی شد. در ادامه، با استفاده از داده‌های ارتفاع ژئوپتانسیل، باد و رطوبت تراز 850 و 500 هکتوپاسکال نسخه ERA-Interim اخذ شده از وبگاه ECMWF، الگوهای همدید بارش‌های مؤثر با روش تحلیل خوشه‌ای شناسایی شد. نتایج نشان داد که بیش از 90% اولین بارش‌های مؤثر در ماه اکتبر رخ داده است. ایستگاه‌های اردبیل، سنندج، خرم‌آباد، کرمانشاه، زنجان، ارومیه، تبریز و همدان به‌ترتیب زودترین میانگین اقلیمی شروع اولین بارش مؤثر در دوره (1987 تا 2016) داشته‌اند. بیشترین و کمترین اختلاف بین سالیانه در تاریخ رخدادها به‌ترتیب در ایستگاه ارومیه و اردبیل مشاهده شد. گرچه نوسانات بین سالیانه بالایی در تاریخ رخداد وجود دارد؛ اما بررسی روند آن‌ها با آزمون من-کندال نشان داد که روند تغییرات همه ایستگاه‌های مورد مطالعه در دو دوره بررسی، در سطح 5% معنی‌دار نیست. الگوهای همدید ایجادکننده اولین بارش‌های مؤثر منطقه شامل ناوه کوتاه، بندال امگا و کم‌ارتفاع بریده و ناوه بلند مدیترانه بوده‌اند. در این میان، بندال امگا به‌دلیل دسترسی بیشتر به رطوبت و شرایط ناپایداری حاصل از ریزش هوای سرد، با بارش فراگیرتری در منطقه همراه بوده است.

کلمات کلیدی:

بارش مؤثر، الگوهای همدید، کشت دیم، تاریخ کشت، شمال غرب ایران

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1165447>

